

Zlatý erb 2010 – testování přístupnosti

V letošním ročníku soutěže jsme testovali 28 webů z hlediska **přístupnosti** pro návštěvníky s těžkým zdravotním postižením.

Způsob testování

Při testování jsme se opět zaměřili na tzv. **reálnou přístupnost**, která nejlépe odráží skutečné potřeby handicapovaných uživatelů webu. Weby nebyly posuzovány pouze podle vybraných pravidel pro tvorbu přístupného webu, definovaných vyhláškou č. 64/2008 Sb. o přístupnosti webových stránek orgánů veřejné správy, ale byly otestovány i skupinou handicapovaných uživatelů. Na testování se podíleli dva testeři těžce slabozrací, pět testerů nevidomých a jeden odborník na přístupnost bez těžkého zrakového postižení.

Zrakově postižení testeři jsou zkušenými uživateli asistivních technologií (většina z nich dlouhodobě působí jako lektoři náročných kompenzačních pomůcek na bázi PC). Výbornou znalostí práce s asistivní technologií jsou eliminovány případné chyby v testování, které by mohly být způsobeny neznalostí práce s odečítačem obrazovky či softwarovou lupou. Všichni testeři jsou aktivními a zkušenými uživateli webu, pět z nich má zkušenosti s tvorbou webových stránek, dva pracují s webem na uživatelské úrovni. **Různorodost našeho týmu testerů tedy zajišťuje otestování webu handicapovanými uživateli s různými znalostmi a zkušenostmi, což testování více přibližuje reálnému používání webu touto skupinou uživatelů.**

Výsledky testování

Weby, přihlášené do soutěže, měly z hlediska přístupnosti různou úroveň. S potěšením ale můžeme konstatovat, že weby **nevykazovaly fatální nedostatky v technických aspektech přístupnosti**. Žádný z webů nedostal za přístupnost 0 bodů, nejhorší hodnocení ve stupnici od 0 do pěti bodů byly 2 body.

Fenoménem letošního ročníku je provozování webů na některém z nabízených redakčních řešení. Tyto weby mají vesměs základní šablonu a navigaci odladěnu na přístupnost, což uživatelům mimo jiné přináší výhodu podobného ovládání na různých webech. Po technické stránce jsou tedy weby vyřešeny prakticky bez problémů.

Problematická je ovšem orientace ve velkém množství dat, které jsou na webech měst a obcí prezentovány. Lidé chodí na webové stránky měst a obcí pro informace a chtějí je získat co nejrychleji. Stejně tak, jak se optimalizace pro vyhledávače kryje se základy přístupnosti, použitelnost webu, snadná dostupnost informací a kvalitní copywriting dotahuje přístupnost k dokonalosti.

Základem reálné přístupnosti a použitelnosti pro uživatele se specifickými potřebami je přehledná, konzistentní a kompaktní navigace. Drtivá většina webů však má v oblasti přehlednosti, použitelnosti a srozumitelnosti poskytování informací rezervy. Proto letos žádný web nedostal plný počet bodů, i když řada webů vyhovovala technickým požadavkům, kladeným Vyhláškou o přístupnosti.

Odborník na přístupnost bez těžkého zdravotního postižení hodnotil přístupnost podle vybraných pravidel pro tvorbu přístupného webu. Byla posuzována možnost zvětšovat písmo, dostatečný barevný kontrast, strukturování obsahu pomocí nadpisů a seznamů, použití technologií přístupnou formou, přístupnost formulářů, přítomnost skryté navigace, relevantní alternativní textové popisky u grafických prvků, relevantní titulky stránek a konzistentnost navigace.

Zrakově postižení testeři pak do hodnocení zahrnuli i **použitelnost webu pro uživatele s těžkým zrakovým postižením**, vlastní zkušenosti s prací s webovými stránkami a k testování použili konkrétní asistivní technologie (hlasové výstupy, softwarové lupy, braillové řádky) – s webem tedy pracovali pro ně běžným způsobem.

Výsledkem testu, prováděného skupinou testerů se zrakovým postižením spolu s testem odborníků na přístupnost bez zdravotního postižení, je informace o **reálné přístupnosti** testovaných webů.

Konečné pořadí webů z hlediska přístupnosti

Výsledné bodové hodnocení bylo získáno následujícím způsobem:

BODY = (průměr bodů nevidomých + průměr bodů slabozrakých + body za technické zpracování)/ 3.

Výsledek byl zaokrouhlen na jedno desetinné místo.

Obce

Obce	Adresa URL	Body	N	SZ	TZ
Okříšky	http://www.okrisky.cz	4,50	3,90	4,25	5,00
Petrovice	http://www.oupetrovice.cz	4,50	4,70	3,25	5,00
Bařice-Velké Těšany	http://www.barice-velketesany.cz	4,00	3,90	3,75	5,00
Blešno	http://www.blesno.org	4,00	3,60	3,25	5,00
Břehy	http://www.obecbrehy.cz	4,00	3,50	3,50	4,50
Horosedly	http://www.horosedly.cz	4,00	3,40	3,25	5,00
Koleč	http://www.kolec.cz	4,00	3,70	3,75	4,50
Libina	http://www.libina.cz	4,00	3,30	3,00	5,00
Milhostov	http://www.milhostov.cz	4,00	4,30	3,25	4,00
Přebuz	http://www.prebuz.cz	4,00	4,10	3,25	4,50
Rádlo	http://www.radlo.cz	4,00	4,10	2,75	4,50
Libochovany	http://www.libochovany.cz	3,50	3,50	3,00	4,00
Praha - Velká Chuchle	http://www.chuchle.cz	3,50	3,10	3,00	4,50
Vrčeň	http://www.vrcen.cz	2,00	3,60	2,50	0,50

Města

Města	Adresa URL	Body	N	SZ	TZ
Slaný	http://www.meuslany.cz	4,50	4,40	4,00	4,50
Vsetín	http://www.mestovsetin.cz	4,50	4,00	4,00	5,00
Hranice	http://www.mesto-hranice.cz	4,00	3,70	3,50	4,50
Jablonec nad Nisou	http://www.mestojablonec.cz	4,00	4,00	3,00	4,50
Jihlava	http://www.jihlava.cz	4,00	3,90	3,00	5,00
Karviná	http://www.karvina.cz	4,00	3,40	4,00	4,50
Město Blovice	http://www.blovice-mesto.cz	4,00	3,50	3,25	4,50
Most	http://www.mesto-most.cz	4,00	4,00	3,50	5,00
Vyškov	http://www.vyskov-mesto.cz	4,00	3,90	3,75	5,00
Bruntál	http://www.mubruntal.cz	3,50	2,40	2,50	5,00
Český Krumlov	http://www.ckrumlov.cz/obcan	3,50	3,30	3,00	4,50
Heřmanův Městec	http://www.hermanuv-mestec.cz	3,50	3,60	3,25	3,50
Praha 7	http://www.praha7.cz	3,50	3,00	3,00	4,50
Náchod	http://www.mestonachod.cz	3,00	3,20	2,75	3,50

Nominace na cenu za nejlepší bezbariérový web

Každý z hodnotitelů měl možnost nominovat až tři weby na cenu za nejlepší bezbariérový web. Nominace od čtyř hodnotitelů získaly weby Okříšky a Petrovic v kategorii obcí a města Slaný v kategorii měst.

Zvláštní cenu za nejlepší bezbariérový přístup na webové stránky při soutěži Zlatý erb navrhujeme udělit webům www.okrisky.cz v kategorii obce a www.muslany.cz v kategorii měst.

Vybraná pravidla pro testování v celostátním kole Zlatého erbu 2009

Kapitola A: Obsah webových stránek je dostupný a čitelný

1. Každý netextový prvek nesoucí významové sdělení musí mít svou textovou alternativu.
3. Pokud to charakter webových stránek nevyklučuje, informace sdělované prostřednictvím skriptů, objektů, appletů, kaskádových stylů, cookies a jiných doplňků na straně uživatele, musí být dostupné i bez kteréhokoli z těchto doplňků a stránky musí být standardně ovladatelné. V opačném případě sdělí orgán veřejné správy tyto informace jiným způsobem.
5. Informace sdělované barvou musí být dostupné i bez barevného rozlišení.
6. Barvy popředí a pozadí textu (nebo textu v obrázku) musí být vůči sobě dostatečně kontrastní, jestliže text nese významové sdělení.
7. Velikost písma musí být možné zvětšit alespoň na 200 % a zmenšit alespoň na 50 % původní hodnoty pomocí standardních funkcí prohlížeče. Při takové změně velikosti nesmí docházet ke ztrátě obsahu nebo funkcionality.

Kapitola B: Práci s webovou stránkou řídí uživatel

8. Obsah ani kód webové stránky nesmí předpokládat ani vyžadovat konkrétní výstupní či ovládací zařízení.
9. Obsah ani kód webové stránky nesmí předpokládat ani vyžadovat konkrétní způsob použití ani konkrétní programové vybavení. Pokud je předpokládáno či vyžadováno konkrétní programové vybavení, může to být pouze z důvodu technické nerealizovatelnosti přizpůsobení obsahu a kódu webové stránky všem programovým vybavením.

Kapitola C: Informace jsou srozumitelné a přehledné

16. Rozsáhlé obsahové bloky musí být rozděleny do menších výstižně nadepsaných celků.
17. Bloky obsahu, které se opakují na více webových stránkách daného orgánu veřejné správy, je možné přeskočit. Pokud webové stránky nemají velký rozsah, nemusí být zajištěno přeskočení opakujících se bloků obsahu.

Kapitola D: Ovládání webu je jasné a pochopitelné

18. Navigace musí být srozumitelná a konzistentní a na všech webových stránkách orgánu veřejné správy obdobná. Od ostatního obsahu webové stránky musí být zřetelně oddělena.
21. Každá webová stránka musí mít výstižný název odpovídající jejímu obsahu.
22. Každý formulářový prvek musí mít popisek vystihující požadovaný obsah.

Kapitola E: Kód je technicky způsobilý a strukturovaný

26. Sémantické značky, které jsou použity pro formátování obsahu, musí být použity ve zdrojovém kódu tak, aby odpovídaly významu obsahu.
29. Prvky tvořící nadpisy a seznamy musí být korektně vyznačeny ve zdrojovém kódu a musí být výstižné.
31. Obsah všech tabulek musí dávat smysl čtený po řádcích zleva doprava.
32. Každá webová stránka musí vždy obsahovat prohlášení o tom, že forma uveřejnění informací je v souladu s touto vyhláškou (prohlášení o přístupnosti) nebo odkaz na toto prohlášení.

Zpracoval: Mgr. Radek Pavlíček (pavlicek@blindfriendly.cz), 12. dubna 2010